VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za kapříky, na rozhlednu a do dolu Trhového Štěpánova

GPS souřadnice: 49.7114632, 15.0087277

Praktické informace

Délka trasy: 6 km

Obtížnost: Středně těžká, ale příjemná trasa. Výšlap k rozhledně vede do mírného kopce, není to ovšem žádné drama. :) Kočárky a kola trasu bohužel neprojedou. Pejskům se výlet bude líbit.

Vzdálenost od Prahy: 70 km zvládnete za 45 minut. Pojede po D1 směr Brno a na exitu 49 sjedete směr Trhový Štěpánov.

www.idos.cz

Turistická mapa: Odkaz na mapy.cz

Parkování: U nádraží je parkování zdarma.

Možnost občerstvení: U nádraží je restaurace.

Rozhledna Na Pasece
Návštěvní doba: otevřeno celoročně

Vstupné: zdarma

Muzeum Štěpánovska

Prohlídka muzea pouze po předchozí telefonické domluvě – tel. 725 021 705

WC: U rozhledny a v lomu je kadibudka.

Nejbližší další výlety agentury Velká dobrodružství: Hrusice, Český Šternberk, Ledeč nad Sázavou, Blaník, Humpolec.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovala Adéla N. s babičkou ze Světlé nad Sázavou.

Áďa (10 let): „Viděla jsem nejvíc kaprů na celém světě, dala jsem jim housku a jeden se nechal pohladit. Také se mi líbila rozhledna a lom. Našla jsem i šilhavého rytíře.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do milého městečka s pohádkovým názvem Trhový Štěpánov. Nejdete ho na Vlašimsku nedaleko hory Blaník. Spící vojsko budit nebudeme, ale ukážeme vám památky města, vylezeme na rozhlednu, nakrmíme krotké kapříky a podíváme se i do lomu. Také si popovídáme o Sněhurce, Zlatovlásce, kaprovi Frantovi, ale i o uranu a kostelních zvonech. Na tento výlet se klidně může vydat víkendovým vláčkem. Začíná a končí totiž na nádraží.

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městským úřadem Trhový Štěpánov, a je pro vás tedy zdarma! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky, název města, kterým dnes budete procházet, zní jako z nějaké pohádky Josefa Lady. Nevíme, jak vy, ale my máme pocit, že v Trhovém Štěpánově na stromech rostou jitrnice a buchty a korytem potoka se valí podmáslí. Myslíte si, že je to tak? Asi ne, ale bylo by to hezké!

Buchty si na cestu přibalit do batůžku můžete, ale určitě tam přihoďte i plavky (pokud je léto nebo jste otužilci) a nějakou dobrotu pro kapry. Budete ji potřebovat!

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Za životním rozhledem
a ochočenými kapříky
do Trhového Štěpánova
MĚSTO
TRHOVÝ ŠTĚPÁNOV
ROZHLEDNA
LOM
HISTORICKÝ VODOJEM
NOVÁ PLÁŽ
KOSTEL SV. BARTOLOMĚJE
MUZEUM
KŘÍŽ
JAN NEPOMUCKÝ
DUB LÉTNÍ
STARÁ RADNICE
HOTEL RABBIT
ŽIDOVSKÝ HŘBITOV
NÁDRAŽÍ
START
CÍL
ZÁKAZ
VOLNÉHO POBÍHÁNÍ
A KOUPÁNÍ PSŮ

Doplňovačka

Jdeme na to:

Opusťte vůz nebo vlak na parkovišti u **nádraží Trhový Štěpánov**, utáhněte si tkaničky nebo suché zipy a zkontrolujte, zda máte v batůžku svačinku, pití, vtipnou kaši a také dobrou náladu. Všechno se bude hodit. :)

Jsme v nejnižším místě dnešního výletu. Teď už to bude jen do kopečka, ale pak zase z kopečka, což je vždycky lepší než naopak. Nejhorší jsou výlety, které končí stoupáním. Nebo snad ne?

Právě v tomto místě stoupání není, ale končí tady jednokolejná regionální železniční trať 222 Benešov u Prahy–Vlašim–Trhový Štěpánov.

Historie trati zvané Vlašimka *sahá až do předminulého století. Úsek z Benešova do Vlašimi byl zprovozněn v roce 1895 a cestující se vlakem dál do Trhového Štěpánova a Dolních Kralovic poprvé dostali v roce 1902. Pak už se trať pouze zkracovala. Poprvé v roce 1975, kdy se konečnou stanicí stal Trhový Štěpánov. Staré Dolní Kralovice i nádraží musely ustoupit vodě ve švihovské nádrži. Od prosince 2021 mezi Vlašimí a Trhovým Štěpánovem funguje už jen turistický víkendový provoz, pravidelná osobní doprava z Benešova byla zrušena. Ale v sezoně je zde pěkně rušno, a za to patří dík Městu Trhový Štěpánov, které se rozhodlo zachovat původně zrušenou osobní vlakovou dopravu a ze svého rozpočtu tak přes léto hradí víkendový provoz. Letos se můžete od 18.05.2024 do 13.10.2024.*

Na jízdní řád vlaků se můžete podívat sem: https://railwaycapital.cz/jizdni-rady/vlasimka/

Než vyrazíme do centra, vydáme se na druhou stranu – k židovskému hřbitovu. Odvede nás tam hnědá šipka. Vidíte na ní hvězdu. Kolik má cípů? Vynásobte jejich počet dvěma.

1. **Napište výslednou číslovku.**

Opatrně přejdeme silnici a vydáme se po stezce do mírného kopce doprava. Chvilku budeme v klídečku (bez řvaní a povykování) a potichu si o tomto místě něco řekneme.

Zdejší **židovský hřbitov** patří mezi nejstarší v Čechách. Pozemek údajně Židé koupili už v roce 1438. Pod starými pomníky leží Hebrejci z Trhového Štěpánova, Soutic, Keblova, Kácova, Dubějovic, ale i z Vlašimi.

U hlavního vstupu je umístěna pamětní deska s informacemi o hřbitově v letech 1989 až 1992 a rodině Dubových, jež byla umučena během 2. světové války. Ačkoli je hřbitov doložen až od 17. století, pochází zřejmě z doby dřívější, snad už z počátku 15. století.

*Najdete tu **258 náhrobků.** Ve spodní části jsou nejstarší v podobě klasických stél. (Stéla je kamenný nebo dřevěný památník postavený na obětišti, na náhrobku nebo v památném místě.)*

Je jich kolem padesáti a většinou pocházejí z 18. a začátku 19. století. Nápisy na nich jsou hebrejské, takže je asi nepřečtete. Nejstarší identifikovatelný náhrobek je z roku 1755, jsou zde však i náhrobky starší.

V roce 1915 tu byla pohřbena dvojice uprchlíků z Haliče a v roce 1916 Alois Kraus, pradědeček spisovatele Františka R. Krause. Poslední pohřeb se konal před rokem 1943. Další cenné náhrobky byly do areálu přemístěny ze zrušeného hřbitova v Dolních Kralovicích.

Když hřbitov obejdete a vydáte se se na louku nad ním, otevře se vám jeden z nejkrásnějších pohledů na Trhový Štěpánov. Je-li hezké počasí, určitě si sem zajděte udělat fotku.

Pokud není tráva mokrá, můžete pak po louce seběhnout zpátky k nádraží.

Tentokrát se od něj vydáme po stezce na druhou stranu. Míříme za památkami do města.

Stezka nás přivítá dopravní značkou, která vypadá jako písmeno T. Co značka znamená? Určitě to víte! Kdo z vás má ve jméně písmenko T? Tak ten se může chytnout tyče a něco malého si přát. Určitě se mu to splní.

*Rodiče a další dospěláci, vězte, že se pohybujete kousek od místa, kde je prý **největší půdní kosočtverec** ve střední*

Evropě. Respektive viditelně označený pozemek ve tvaru kosočtverce, v jehož středu je studna. Pokud byste ho snad chtěli spatřit, je k vidění napravo od vás kousek za nádražím. Nejlépe je však patrný z výšky – z dronu nebo satelitu. Zda je zaznamenatelný mimozemšťany z vesmíru, nemáme ověřeno. Jak a proč vznikl v Trhovém Štěpánově, nevíme. Pokud to víte vy (případně se na to místních doptáte úspěšněji než my), uvítáme, když nám o tom napíšete. :)

Uhodnete, jak se jmenuje potok, který přecházíme? Tak schválně!

Štěpánovský potok je levostranný přítok řeky Sázavy, který odvodňuje menší území na východě okresu Benešov. Zkuste si každý tipnout, jak je dlouhý jeho tok. Řekněte své tipy: Tři, dva, jedna… Teď!

Délka potoka je 19 km. Každý teď udělá tolik dřepů, o kolik se spletl.

Poznáte nějaké stromy, které v okolí potoka rostou? Jeden určitě ano!

Vrba je statný opadavý listnatý strom rostoucí na vlhkých půdách. Dosahuje výšky 15 až 35 metrů. Roste rychle, ale dožívá se jen 80 až 100 let. Průměr kmene často přesahuje metr.
Měkké, pórovité, lehké, pružné, ale nepříliš trvanlivé dřevo vrby se používá k výrobě pálek na kriket. Dále též na překližky, bedny a celulózu pro papírenský průmysl. Z kůry vrby byl roku 1899 poprvé synteticky připraven aspirin. Ten dobře znáte, maminka vám ho dává, když jste nemocní a máte teplotu. I kdybyste ale zrovna měli pocit, že na vás leze teplůtka, opovažte se kůru ohryzávat. Nejste bobři, ze zoubků byste ji pak lovili týden. :) Vrbová kůra rovněž pomáhá při hemoroidech. Pokud nevíte, co to je, gratulujte si. Není o co stát. Vrba je také medonosná dřevina, poskytuje skvělou jarní pastvu včelám.

Jak se jmenuje pohádková postava, která na vrbě sedává?

2. **Jakou barvu má obvykle její fráček?**

Dokázali byste, rodiče, odrecitovat kousek slavné balady?

Na topole nad jezerem

seděl vodník pod večerem:

„Sviť, měsíčku, sviť,

ať mi šije niť!

Šiju, šiju si botičky…

Jak to bylo dál? Alespoň ještě jednu sloku… :)

Pokračujeme v chůzi až k prvním domečkům. Vidíte nalevo krásné krmítko pro ptáčky a pod ním pididomeček? Tenhle je tady pár let, ale jiné tu stojí odedávna.

Založení obce spadá s největší pravděpodobností před rok 995. Každopádně je jasné, že je městu více než 1 000 let a je jedním z nejstarších v kraji.

Název Štěpánov pochází zřejmě od vladyky Štěpána, příslušníka kmene Zličanů, který si zde postavil tvrz, kterou nazval opravdu „originálně“ – Štěpánov. Jak prosperoval, postupně zahrnul do svého vlastnictví celou osadu. Aby se mu to nepletlo, pojmenoval ji také Štěpánov. (Není nad to mít všechno podepsané, že?!) A od jakého slova je odvozeno přídavné jméno Trhová, *je asi jasné, že? Kdo ví? Jasně! Trh = obchod.*

Máme tady nějakého Štěpánka? Ideálně takového, co rád sebere všechno, co je kolem něj? Tak ten si může jako první zajít pro další písmenko do tajenky. Vyzvedne si ho ale až u sochy na náměstí.

Dostaneme se tam tak, že nejdříve najdeme cihlový domeček s číslem 77. (Kdo objeví číslo? Je tu hned dvakrát!) U domečku odbočíme mírně doprava a ulice Na Braňce nás vyvede až do Dubějovické. Zde se dáme doleva a pak vzhůru.

Údaje o prvních písemných zmínkách o městě se liší. Z roku 1108 se ale zachoval záznam, že Štěpánov je majetkem držitelů hradu v Leštně nad Sázavou, dnešním Lštění. Roku 1235 byl prodán Šternberkům a o patnáct let později se stává majetkem pražských biskupů. A byl to právě biskup Tobiáš z Bechyně, který roku 1290 povýšil obec na město.

Jak to tenkrát bylo, by nám mohl povědět nějaký pamětník. Je mezi vámi někdo, kdo v té době žil? Co myslíte, děti? Asi vaše prapraprapraprapraprapraprababička. :)

Pod mnoha domy dodnes najdete staré sklepy vytesané ve skále. Katakomby však pod městem nejsou. Najdete je ale nedaleko, v lese u lomu. Na procházku podzemními skalními chodbami ale zapomeňte. Kromě toho, že by to bylo nebezpečné, v nich určitě straší!

V roce 1741 vypukl ve Štěpánově požár, který měl zničující následky. Popelem lehly jak zámek, tak 40 domů. Jedinými památkami na zámek jsou nyní už jen zbytky zdí a kámen ze zámecké brány z roku 1668 zazděný ve zdi domu čp. 26 naproti městskému úřadu.

Jak zámek vypadal, nikdo neví. Určitě byl krásný. Jak byste chtěli, aby vypadal váš zámek? Jakou by měl barvu? Kolik by měl komnat? Určitě hodně, aby se v něm dalo hrát na schovávanou.

K městskému úřadu nejdeme, i když je odsud asi jen 100 metrů. Pokud jsou však návštěvy úřadů vaším hobby, klidně k němu zaskočte. Nám stačí, že zamáváme směrem doprava panu starostovi, který nám s tvorbou výletu hrozně moc pomohl a dodal neuvěřitelné množství informací, jaké bychom nikde nedohledali. DĚKUJEME, PANE KORNE!

Auešperkové, kteří město vlastnili, o obnovu zámku nestáli. Takže zůstal v rozvalinách. Na jeho místě si lidé postavili domky. Co se týče veřejných budov, také nelenili a v letech 1780 až 1785 postavili radnici, která zde stojí dodnes. Už několik desítek let však funkci radnice neplní. Hádáme, že se v ní asi normálně bydlí. Je to ta budova, kterou máte po levé ruce – Dubějovická 51.

Zkuste nyní najít sochu známého světce **Jana Nepomuckého.** Našli jste? Tenhle Jeník pochází z konce 30. let 19. století.

Podívejte se na světcovu levou ruku (levici z vašeho pohledu).

3. **Který prst má svatý položený na kříži?**

Víte, kdo byl Jan Nepomucký?

Jan Nepomucký, původně Jan z Pomuku, žil v době krále Václava IV. Díky pilnému studiu a snaze to dotáhl až na generálního vikáře. Do Janova osudu krutě zasáhly velké spory mezi králem a arcibiskupem Janem z Jenštejna. Když Jenštejn překazil královy plány na vytvoření nového biskupství v západních Čechách, panovník se rozhodl provinilce krutě ztrestat. Nejen arcibiskupa, ale i všechny jeho podřízené. Arcibiskup uprchl, Jan z Pomuku a někteří další skončili na mučidlech. Jan mučení nepřežil. Katovi pomocníci ho mrtvého svrhli z Karlova mostu do Vltavy. Dodnes je tam označeno místo, kde se tak stalo. Na kamenném zábradlí je křížek a u něj většinou fronty. Kdo se ho dotkne, tomu se prý splní přání...

Rok po Janově smrti nastalo mimořádné sucho, což lidé považovali za boží trest. Navíc některé církevní kruhy ve snaze krále ještě více očernit začaly šířit zvěsti o Janově statečnosti. Prý jako zpovědník královny nevyzradil její zpovědní tajemství, a proto musel zemřít. Víra v Janovy nadpřirozené schopnosti byla dovršena po třech staletích. Po otevření světcova hrobu z lebky samovolně cosi vypadlo. Všichni se domnívali, že jde o jazyk – symbol faktu, že Jan ve věci královniny zpovědi držel jazyk za zuby. Záhadu vědci rozřešili v roce 1973. Dokázali, že načervenalá tkáň není jazyk, nýbrž část mozku se sraženou krví. Proč se ale rozhodla lebku opustit, stejně nikdo neví...

Záležitosti kolem Janova jazyka se v jednom ze svých epigramů věnoval Karel Havlíček Borovský. Napsal: *Svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku, ať nám Bůh dá, co dal Tobě, by náš jazyk neshnil v hrobě.*

Je to epigram, který se dá naučit nazpaměť za minutu, ovšem na střední škole za něj dostanete jedničku. Autorka textu ví... :) Zvládnou to rodiče do konce výletu? :)

Vystoupáme kolem Nepomuka po schodech na náměstí a štrádujeme přes ně směrem doleva.

Zkuste najít na druhé straně cesty křížek. Co je na něm napsáno?

Jak se jmenuje maminka Ježíška?

4. **Jak se říká postavám, které leží Marii u nohou?**

Hned vedle kříže je pomník padlým hrdinům z první světové války. Věděli by školáčci, kdy probíhala? Napoví letopočet.

Kolik zvířat na pomníku vidíte? My napočítali čtyři – dva lvy a dva orly. Je to tak? Hledejte…

Jak dohledáte, zaostřete zraky znova. Tentokrát by vám měl do oka padnout dům, který vypadá jako meruňkovo-jahodová zmrzlinka. Má čp. 62 a je velmi starý, jeden z nejstarších v městečku. Na štítu ho zdobí šternberská osmicípá hvězda. Vidíte ji? Dům byl totiž v minulosti majetkem Holických ze Šternberka. Tento rod vlastnil Trhový Štěpánov v letech 1596 až 1664, tedy na přelomu 16. a 17. století.

Dnes v domečku sídlí **Muzeum Štěpánovska**. Stálé expozice jsou věnovány historii oblasti a užitkovým předmětům doby minulé. (Třeba taková ruční pračka, to byl vynález!) Jde tak trochu o muzeum, v němž by mohl být někde nápis *OBČANÉ TRHOVÉHO ŠTĚPÁNOVA SOBĚ*. Většinu vystavovaných předmětů totiž donesli obyvatelé městečka.

Muzeum nezůstává jen u vzpomínek, pořádá tematické výstavy. My se pokochali historickými autíčky a dalšími dopravních prostředky minulosti. Můžete si také prohlédnout Galerii Jana Tříšky, malíře a místního rodáka, který je pohřbený na zdejším hřbitově. Na prohlídku se ovšem musíte objednat předem. Stačí brnknout na číslo, které je uvedeno v popisu výletu.

Najděte na domě městský znak v keramickém provedení. Je na něm rytíř s praporcem a štítem v ruce. Na štítě je orlice. Rytíř maličko šilhá. :)

5. **Která část oděvu mu přečuhuje přes dolní okraj znaku?**

A jdeme ke kostelu!

Postaven byl zřejmě ve 13. století, možná na místě původní tvrze. Za braniborských válek byla kolem kostela vybudována mohutná zeď na ochranu právě proti loupeživým Braniborům. Dochovala se dodnes. Vidíte ji? Dotkněte se jí a nasajte sílu hamižnosti německých raubířů! :)

Kdo byli takzvaní Braniboři v Čechách*? Původci zla a zmaru. Po smrti Přemysla Otakara II. český trůn osiřel. Následovníkovi Václavovi II. bylo jen sedm, takže byl jako vládce nepoužitelný. Vám by se snad chtělo v sedmi letech vládnout? Císař Rudolf Habsburský proto udělil Čechy na pět let do správy Otovi Braniborskému, který byl Václavovým strýcem a poručníkem. Jenže strýček se vybarvil jako pěkný kruťas. Synovce věznil nejprve na Bezdězu a pak v Braniborech. Samozřejmě mu odpíral jakékoli vzdělání, aby snad náhodou nepobral moc rozumu. A své lidi nechal v Čechách řádit jako divokou zvěř. Drancovali a loupili, připravovali lid o úrodu… Následkem byly epidemie hladomoru. I historie tedy dokazuje, že příbuzné si zkrátka nevybíráme a společné geny nejsou zárukou vstřícného chování.*

Kostel sv. Bartoloměje má v dnešní době pět funkčních zvonů.

První zvon prý daroval štěpánovskému kostelu pražský biskup Šebíř. Ani ho to nejspíš nebolelo, protože šlo nejspíš o válečnou kořist, kterou si přivezl jako výslužku z vojenské výpravy, na níž doprovázel knížete Břetislava. Tento zvon byl za 1. světové války zabaven pro válečné účely.

Zvony v čase přibývaly a ubývaly, až zůstala současná „pětka“:

Zvon sv. Bartoloměje je největší, váží 1414 kg a slit byl roku 1552. Od zabavení za 1. světové války jej zachránil tehdejší starosta hasičů a řídící učitel, který nelenil, zajel do Prahy a na úřadech mu vyprosil milost. Roztavení na kov na děla se nekonalo...
Kolik členů vaší rodiny by se muselo postavit na váhu, aby také tolik vážilo? Stačila by vaše rodina, nebo by museli pomoci i sousedé? :)

Zvon Monika neboli Mamona je z roku 1551, je tedy nejstarší. Před zmarem – pro změnu v časech 2. světové války – jej ochránil pokročilý věk. K roztavení byly přednostně vybírány zvony mladší… Asi podle hesla: Mládí vpřed!

S tímto zvonem se pojí pověst. Kostelu jej podle ní nedobrovolně daroval vladyka Pešík, kterému přezdívali Vydřiduch. Byl to lakomec a ukrutník. Poddaní si na něj stěžovali arcibiskupovi, který jim vyjednal návštěvu u krále Karla IV. Hned jak se vrátili, začal je vladyka surově vyslýchat. Když se dozvěděl, že jsou pod ochranou krále, dal žalobníky zavřít a sám se pro jistotu zašil k provdané dceři. Záhy dorazilo poselstvo a jeho synovi nařídilo, aby otec vrátil nespravedlivě nabytý majetek, poddané prohlásil za svobodné a ostatním snížil robotu na polovinu. A dal kostelu ulít zvon s nápisem: Tento zvon slove

Mamona. Jinak půjde před soud. Syn pro tatíka poslal. Jenže když se vladyka vracel, byl okraden o koně i o všechny peníze, které měl s sebou v truhličce. Jeho zdrcení bylo tak velké, že raději předal panství synkovi a uchýlil do „důchodu“. Syn však přání krále přesto splnil: Dal zavěsit v Trhovém Štěpánově zvon, který je zde dodnes. A užívá se jako umíráček…

Máme tady nějakou Moniku? A je také chtivá peněz, tedy mamonu? Pak by si měla zvonění zvonu Mamona nahrát, aby jí připomínalo, že kdo chce všechno, tomu obvykle nezůstane nic.

Zvon sv. Václav byl pořízený až v roce 1980. Je na něm nápis: Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím. Myslíte, že nedá a probudí své rytíře, kteří spí v nedaleké hoře Blaník? Co myslíte?

Zvon sv. Prokop byl pořízen ještě o dva roky později a zvoní se jím klekání.

Pátý zvon v malé věžičce věnoval asi před 20 lety pan Antonín Šamša. Kladívka tlučou čas. Váží 30 kg.

Pokud kostel obejdete, najdete kousek od hradeb kříž se stejným nápisem jako na náměstí.

Městu jej věnoval štěpánovský rodák Jan Frydrych. Roku 1914 obnovily kříž jeho děti.

6. **Doplňte slovo: Chvála ……..**

Vlevo od kříže stojí krásný strom. Poznáte druh? Co se z jeho květů vyrábí? A z jeho dřeva?

Pevné lipové lýko se kdysi užívalo k výrobě střevíců, nádob a rohoží. Prostě se z něj spletly. Z lipového dřeva se vyrábí řada věcí. Například tužky a jiné kancelářské potřeby, třeba rýsovací prkna. Hojně se uplatňuje v řezbářství a truhlářství. Neměli jste náhodou kolébku z lipového dřeva? Asi ne. Když je nová, prý krásně voní. Zvládl by někdo z rodiny takovou vyrobit?

Zkuste u kostela najít dům se slunečními hodinami a také dům s křížkem ve štítu. Máte? Vy jste ale šikovné děti! A také bystrozraké.

Znáte pohádku o Zlatovlásce? Jak se jmenovali kamarádi Bystrozrakého? A jak se říkalo mladíkovi, který vysloužil princeznu svému králi? Jeho jméno začíná na J. Co zpíval ve známé pohádce?

Nes mě, loďko,
ke břehu.
Jedu, jedu
pro něhu.
Jedu, jedu
pro krásu.
Pro dívku
s vlasy
do pasu.

Zlatovlásko, krásko,
kdo ví, co bude dál.
Zlatovlásko, krásko,
chce tě bohatý král.

Vrátíme se na hlavní silnici a po chodníku capeme ještě asi 50 metrů. Pak odbočíme do ulice V Belíce a jdeme na místo, které se dětem zalíbí asi nejvíce.

Rybník Belík je známý v širokém okolí. Nejen kvůli porybnému, ale především kvůli rybám. V roce 2015 ho město odbahnilo a do až tři metry hluboké nádrže potom nasadilo několik ryb. Byl mezi nimi i kapr Franta. Dnes má už 80 centimetrů a 14 kilogramů.

Franta a další čtyři kapři se měli čile k světu, proto dnes vody rybníka čeří 200 jejich potomků – půlmetrových kapříků. Ty můžete krmit a prohlédnout si je úplně zblízka. Je to hlavně díky panu Marešovi, který se o ně vzorně stará. Z dobré vůle a bez nároku na odměnu. Dokonce některým rybám na houskách, když je potřeba, podává léky.

Vodou se také míhají tři japonští kapři koi. Pan Mareš je koupil jako osmicentimetrové a dnes mají po pěti letech o půl metru víc. Oranžový kapr nemá jméno, bílému děti říkají Sněhurka nebo Nevěsta a tomu černooranžovému Drákula.

Vidíte nějakého? Jak se vám kapříci líbí? Krásní, že? A to si od nich navíc odnesete ještě jedno písmenko do tajenky. Najdete ho na tabuli.

Prohlédněte si obrázky rybiček a podívejte se napravo nahoru. Najděte hlavatku. Teď mrkněte na rybku pod ní. Její jméno připomíná sluníčko.

7. **Jak se jmenuje rybička?**

Ulicí pokračujeme k dalšímu hezkému rybníčku. Je u něj dům s bílým kolem, holubníkem a také dům s mnoha krmítky pro ptáčky na jednom kmeni. Vidíte?

Znáte nějakou pohádku, ve které chudé dívce pomáhají při práci holoubci? Jak se jmenovala?

Za rybníkem Žoldánkem (*na tomto místě byl kdysi vojákům rozdělován žold (výplata). Z toho bylo odvozeno jeho jméno Žoldánka)* odbočíme ulicí Na Cihelně doprava. Jdeme se podívat na jednu historickou stavbu.

Starý vodojem Pod Pasekou dosloužil v sedmdesátých letech minulého století. Byl postaven v roce 1906 současně s veřejným vodovodem. Dlouhá léta nebyl pouze vodojemem, ale také místem dětských her a aktivit. Fantazie jej proměnila ve vodní hrad. A tak se po jeho vystouplém zdivu lezlo, byl obléhán i hájen. Cimbuří sloužilo jako střílny. Také bychom si zde hráli, kdybychom tady žili. :)

Najděte na vodojemu letopočet.

8. **Opište poslední číslovku.**

Teď vyrazíme na rozhlednu. Trochu větší přehled se přece v životě vždycky hodí. Kousek za vodojemem narazíme na cyklostezku, která nás vede lesem. Po šipkách pak dojdeme stezkami směrem doprava (a do kopce – jak jinak :)) až k rozhledně.

Rozhledna se nachází na 516 m vysokém vrchu Paseka v krásné krajině Podblanicka, 1 km severozápadně od Trhového Štěpánova. Výška v nejvyšším patře je 30 m. Stavba je ocelová, nezastřešená, s dřevěnými prvky a ochozem v každém patře.

Viditelnost z rozhledny je na východě omezena kopcem Melechov, jižně Strážištěm, západně Votickými vrchy, severně horizontem u Zbraslavic a Uhlířských Janovic. V dohledu jsou obce a města v okruhu asi tak 60 km, přehrada Želivka, bájná hora Blaník a další zajímavosti.

Zjistěte, v jakém roce byla rozhledna postavena.

9. **Opište poslední číslovku letopočtu.**

Od rozhledny se vydáme pěšinou doprava, jak to ukazuje naše mapa. Uděláme si však malou odbočku doleva k lomu. Je krásný, určitě se tam zajděte podívat.

Kamenolom, který si můžete prohlédnout, dodával materiál i na stavbu dálnice D1 z Prahy do Brna už v meziválečném období. Sloužit však začal ještě mnohem dříve, již před staletími. Ze zdejšího kvalitního kamene jsou totiž i staré dálniční mosty poblíž Borovska, z nichž nad hladinu Švihova nyní vyčnívají jen horní partie s mostovkou.

V lomu, kde lámání skončilo v polovině sedmdesátých let minulého století, se často konají společenské akce. A bude jich ještě víc. Místní tu totiž plánují vytvořit jedno z kulturních center. Už teď zde najdete přírodní divadlo a chatičku. Brzy přibudou jak ferrata, tak cvičná lezecká stěna pro hasiče.

Najděte v lomu těžební vozík se dvěma havířskými kladivy.

10. **Opište poslední slovo z nápisu.**

Jizvy v krajině po těžbě zahladila během desítek let příroda. Tu a tam v lomu ještě stojí torza někdejších budov – například sklad trhavin nebo místo pro drtič kamene. Prostě je tady plno kouzelných a romantických zákoutí.

Jsou zde ovšem také zbytky po jiné důlní činnosti. V roce 1953 tu proběhl průzkum, jehož cílem bylo odhalit možné zásoby strategického uranu, který je nezbytný například při výrobě elektrické energie v atomových elektrárnách. Prováděli ho tehdy Rusové s lidmi z příbramských uranových dolů. Vykutali šachtu hlubokou třicet metrů a od ní až čtyři sta metrů dlouhé chodby, na jejichž koncích skutečně narazili na smolinec – uranovou rudu. Množství bylo zapsáno a uloženo do archivů, jako podklad k budoucí těžbě. Každopádně šachtu po průzkumu tady lze také najít. Zkuste to!

Určitě do ní ale nelezte. Bylo by to zbytečné. Nobelovu cenu za objev radia ve smolinci už vám vyfoukla madam Currie. A také byste pak možná mohli v noci světélkovat. Prý…

Od lomu se vrátíme na pěšinu, která nás odvede na cyklostezku, po níž jsme už šli. Ovšem z druhé strany.

A protože jsme si vyprávěli o kutání, rovnou se vás musíme zeptat na pohádkové postavičky, které také používaly při práci lopatu a krumpáč.

Jak se jmenovali známí trpaslíci z pohádky? Zkuste si je nejprve vybavit sami…

Zvládli jste pojmenovat alespoň čtyři? :)

Pokud paměť nestačila, byli to Šmudla, Prófa, Kejchal, Rejpal, Stydlín, Štístko a Dřímal.

Hej-hou, hej-hou a trpaslíci jdou,
a zpíváme si vesele,
hej-hou, hej-hou
Hej-hou, hej-hou, hej-hou,
když máme starost zlou,
vždy vrásky z čela
vymaže hej-hou, hej-hou.

Víte, jak se jmenovala princezna, která s trpaslíky žila?

11. **Co musel dát princ Sněhurce, aby ji probudil z věčného spánku?**

V jednom okamžiku se cyklostezka potká s pěšinou, která vás (v případě zájmu) přivede ke krásnému rybníku. Město zde vybudovalo koupaliště s písečnou pláží. Nový rybník, jak se vodní plocha s rozlohou asi dva hektary jmenuje, má výbornou polohu. Od rána do večera na něj svítí sluníčko a je dál od silnice, takže je kolem něj klid.

I tento rybníček má určitě svého vodníčka. Jak si myslíte, že se jmenuje? Štěpánek, nebo Trhováček?

12. **Jak se jinak řekne malý vodník?**

(napovíme, že slovo začíná na H a rýmuje se slovem tatrmánek)

Kdo se nechce koupat, pokračuje po cyklostezce až na kraj města.

Cestou potkáme krásnou lesní houpačku. Pokud nemáte kinetózu jako autorka těchto řádků, určitě se zhoupněte. Je to luxusní pohoupání s krásným výhledem!

Po stezce přes louku začneme klesat z kopce. Je celkem jedno, jakou cestu zvolíme – nádraží je dole v údolí. My se vydali ulicí Zahradní, pak Na Jitře a Nádražní až… K nádraží!

Až budete procházet Nádražní, podívejte se doprava, zda vám do oka nepadne památný strom. Je to krásný dub letní. Uvidíte ho za domem čp. 420.

Věděli byste, jak se jmenuje plod dubu?

Tento plod používal do své bambitky i jeden známý loupežník z města Jičína. Jak se jmenoval? Byl to Rumcajs.

13. **Jak se jmenovala loupežníkova žena?**

Také do Jičína vede jeden z našich výletů s tajenkou. Tam se ale vypravíme zase někdy příště. :)

Ano, je to tak: Procházka i osvěta jsou u konce. Teď už jen stačí zajít s vyluštěnou tajenkou na nádraží do recepce hotelu

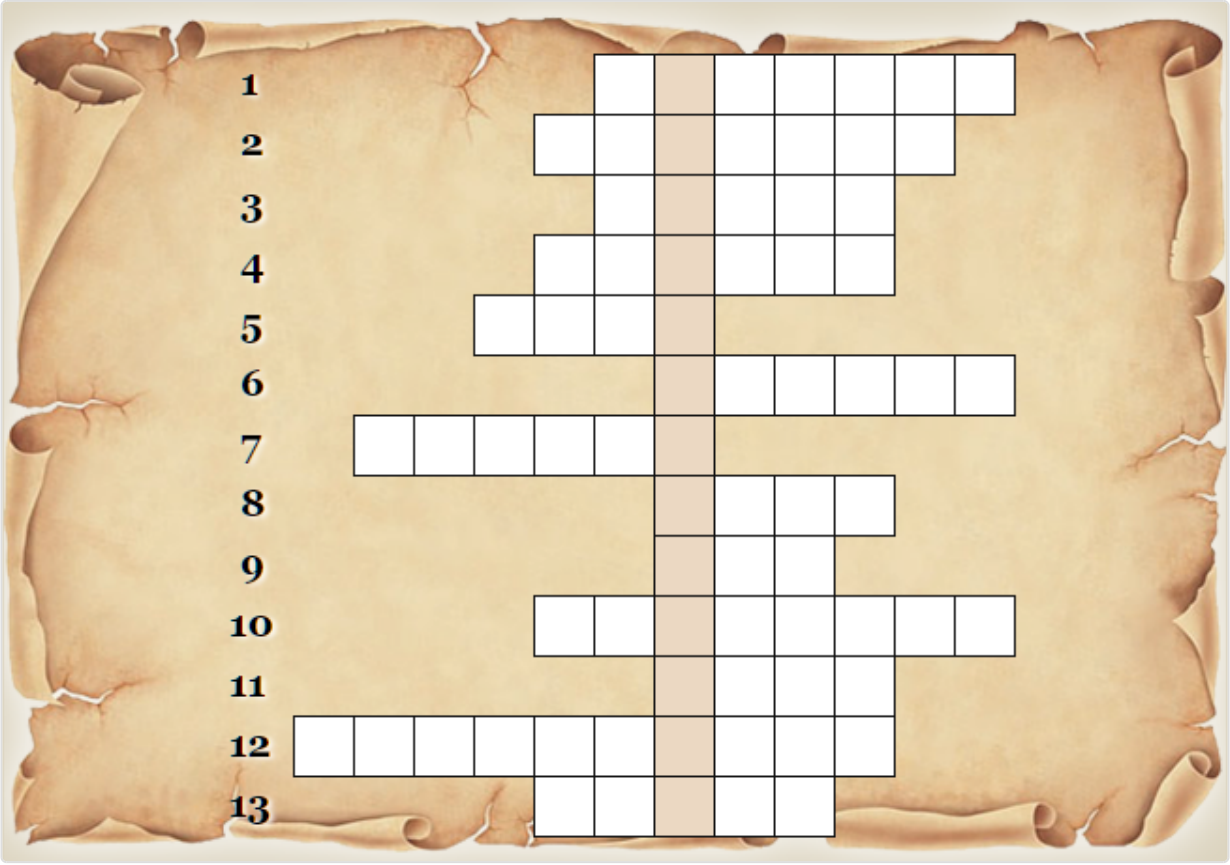
Rabbit a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, www.trhovystepanov.cz, benesovsky.denik.cz, www.hrady.cz/zamek-trhovy-stepanov

Otázky k tajence

1. **Napište výslednou číslovku.**
2. **Jakou barvu má obvykle jeho fráček?**
3. **Který prst má svatý položený na kříži?**
4. **Jak se říká postavám, které leží Marii u nohou?**
5. **Která část oděvu přečuhuje přes dolní okraj znaku?**
6. **Doplňte slovo: Chvála …..**
7. **Jak se jmenuje rybička?**
8. **Opište poslední číslovku.**
9. **Opište poslední číslovku letopočtu.**
10. **Opište poslední slovo z nápisu.**
11. **Co jí musel dát princ, aby ji probudil z věčného spánku?**
12. **Jak se jinak řekne vodník?**
13. **Jak se jmenovala loupežníkova žena?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06